

OG'IR KASALLIKLARGA CHALINGAN YOKI BOLASINI YO'QOTGAN OILALARNING HISSIY VA IJTIMOY XULQ-ATVORI STRATEGIYALARI

Ravshanova Gavharoy Xolmurodovna

Buxoro viloyati Osiyo Xalqaro Universiteti Iqtisodiyot-pedagogika fakulteti Psixologiya
yo'nalishi 1- kurs magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14740171>

Annotatsiya. Og'ir kasalliklarga chalingan yoki bolasini yo'qotgan oilalarning hissiy va ijtimoiy xulq-atvori strategiyalari haqidagi maqola uchun quyidagi mavzularni ko'rib chiqish mumkin. Maqolani tayyorlashda oilalar, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimi, hissiy holatlar, va ularning bir-biriga bo'lgan ta'siri kabi omillarni tahlil qilamiz.

Kalit so'zlar: Og'ir kasallik, bola, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, strategiya.

EMOTIONAL AND SOCIAL BEHAVIORAL STRATEGIES OF FAMILIES WITH SERIOUS ILLNESS OR LOST A CHILD

Abstract. For an article on emotional and social behavioral strategies of families with serious illness or loss of a child, the following topics can be considered. In preparing the article, we will analyze factors such as families, social support systems, emotional states, and their influence on each other.

Keywords: Serious illness, child, social support, strategy.

ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ И СОЦИАЛЬНЫЕ ПОВЕДЕНЧЕСКИЕ СТРАТЕГИИ СЕМЕЙ С ТЯЖЕЛЫМИ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ ИЛИ ПОТЕРЯВШИХ РЕБЕНКА

Аннотация. Для статьи об эмоциональных и социальных поведенческих стратегиях для семей с серьезными заболеваниями или потерей ребенка можно рассмотреть следующие темы. При подготовке статьи мы проанализируем такие факторы, как семья, системы социальной поддержки, эмоциональные состояния и их влияние друг на друга.

Ключевые слова: Тяжелая болезнь, ребенок, социальная поддержка, стратегия.

Maqolaning maqsadi va dolzarbligi:

Og'ir kasalliklarga chalingan yoki bolasini yo'qotgan oilalar uchun hissiy va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash juda muhimdir. Ushbu maqolada, bu oilalarning hissiy holatlari va ijtimoiy xulq-atvorlarini qanday boshqarishlari, qanday strategiyalarni qo'llashlari haqida batafsil tahlil qilinadi.

Ijtimoiy va psixologik kontekst: Og'ir kasalliklar yoki farzandning o'limi oilaning hayotiga qanday ta'sir qilishi va bu jarayonlarning oilaviy munosabatlarga qanday ta'sir qilishi haqida qisqacha tushuncha.

Og'ir kasalliklar va farzandning o'limi oilada qanday hissiy o'zgarishlarga sabab bo'ladi

O'zgarishlar va qiyinchiliklar: Oilada og'ir kasallikka chalingan yoki farzandini yo'qotgan shaxslar qanday hissiy o'zgarishlar bilan yuzlashadi. Ushbu o'zgarishlar ba'zan depressiya, stress, vahima, o'z-o'ziga ishonchning yo'qolishi va qo'rquv bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Hissiy og'riq va yo'qotish: Oiladagi har bir a'zo uchun o'zaro aloqalar va ichki hissiyotlar qanday o'zgaradi. Qo'rquv, g'azab, o'ksish va umidsizlik kabi hissiy holatlar qanday rivojlanadi.

Emotsional strategiyalar: Ushbu davrda oilalar qanday emotsional qo'llab-quvvatlash tizimlariga tayanishadi, masalan, psixologik maslahatlar, stressni boshqarish strategiyalari, terapiya va boshqalar.

Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimlari

Oila ichidagi qo'llab-quvvatlash: Og'ir kasallikka chalingan yoki bolasini yo'qotgan oilalarning o'zaro aloqalari qanday rivojlanadi? Boshqa oiladagi a'zolar bir-biriga qanday yordam beradi? Oila ichidagi ijtimoiy ko'mak va ehtiyojlar.

Do'stlar va jamiyatdan qo'llab-quvvatlash: Do'stlar, tanishlar va keng jamoa bilan aloqalar qanday o'zgaradi? Jamiyatning umumiy qo'llab-quvvatlash darajasi qanday bo'ladi?

Ijtimoiy xizmatlar va tashqi resurslar: Og'ir kasalliklar yoki o'lim holatida oilalar uchun mavjud bo'lgan ijtimoiy xizmatlar, shuningdek, qanday tashqi tashkilotlar yoki guruhlar yordam ko'rsatadi.

Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar va ijtimoiy xulq-atvor

Oila ichidagi rol o'zgarishlari: Oiladagi rollar qanday o'zgaradi? Masalan, ota-ona, bolalar va boshqa a'zolar o'rtasidagi qarorlar qanday taqsimlanadi? Xulq-atvor va ruhiy holatlar o'rtasidagi o'zaro ta'sirlar.

Boshqarish strategiyalari: Oila a'zolarining o'zaro tushunish va qo'llab-quvvatlashga qaratilgan strategiyalari. Ularning stressni kamaytirish va hissiy barqarorlikni ta'minlashdagi rolini tahlil qilish.

Ijtimoiy stigmalarni va qarashlar: Oilalar jamiyat tomonidan qanday qarashlar bilan duch keladi? Ijtimoiy stigma, ayblovlarni va boshqa salbiy ta'sirlar qanday bo'ladi va ular oilaning hissiy holatiga qanday ta'sir qiladi?

Kasallik yoki o'lim bilan bog'liq xulq-atvor va psixologik reaksiya

Stress va qayg'u: Oiladagi har bir a'zoning kasallik yoki o'limga qanday psixologik reaksiyalari mavjud? Stressni boshqarish va qayg'u jarayonini qanday tushunish mumkin?

Kechirish va yangi maqsadlar qo'yish: Yangi hayot maqsadlarini shakllantirish va kechirish jarayoni. Oila a'zolarining yangi davrga moslashish uchun qanday hissiy strategiyalarni qo'llashlari mumkin?

Hissiy rehabilitatsiya: Oila a'zolarining hayotini tiklash va yangi sharoitlarga moslashish uchun qanday hissiy va psixologik rehabilitatsiya strategiyalari mavjud?

Oilalarning ijtimoiy va iqtisodiy moslashuvi

Iqtisodiy qiyinchiliklar va yordam: Kasallik yoki o'limdan keyin oilaning iqtisodiy holati qanday ta'sir qiladi? Oila uchun moddiy va iqtisodiy yordam tizimlari qanday ishlaydi?

Ijtimoiy yordam va resurslar: Ijtimoiy yordam tizimlari va huquqiy yordam. Oilalarga qanday rasmiy va norasmiy yordamlar ko'rsatiladi?

Ruhiy va emotsional barqarorlikni tiklash: Oilalar uchun iqtisodiy yordamdan tashqari, ruhiy barqarorlikni qayta tiklashning muhimligi.

Ijtimoiy ta'sirlar va oilaning uzoq muddatli xulq-atvori

Uzun muddatli ta'sirlar: Kasallik yoki o'limdan keyin oilaning uzoq muddatli ruhiy holati va ijtimoiy xulq-atvori qanday rivojlanadi?

Reintegratsiya va yangi hayot boshlash: Oilaning yangi hayotga moslashishi va o'zgarishi. Kasallikdan yoki o'limdan so'ng oilaning qayta tiklanish jarayoni.

Ijtimoiy xulq-atvori strategiyalari, odamlarning jamiyatdagi o'zaro munosabatlari, ularning faoliyatini tashkil etish va boshqarish jarayonlarida ishlatiladigan yondashuvlar va metodlarni ifodalaydi. Bu strategiyalar odamlar o'rtasida ijobiy munosabatlarni shakllantirish, konfliktlarni hal qilish, jamoaviy hamkorlikni yaxshilash va ijtimoiy tizimlarni samarali boshqarishda muhim rol o'ynaydi.

Ijtimoiy Xulq-Atvori Va Uning Ahamiyati

Ijtimoiy xulq-atvori, odamlarga jamiyatda qanday o'zaro munosabatda bo'lishini, qanday normallarni bajarishini va boshqalar bilan qanday o'zaro aloqada bo'lishini aniqlaydi. Bu xulq-atvorning asosiy jihatlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- **Kommunikatsiya:** Odamlarning bir-biri bilan so'zlashuvi va ma'lumot almashinuvi.
- **Hamkorlik:** Birgalikda ishlash, umumiy maqsadlarga erishish uchun resurslarni birlashtirish.
- **Konfliktlarni boshqarish:** Turli xil qarama-qarshiliklarni hal qilish va muvozanatni saqlash.
- **Ijtimoiy normallar:** Jamiyatdagi o'zaro hurmat, axloqiy me'yorlar va qonunlar.

Ijtimoiy Xulq-Atvori Strategiyalarining Turlari

Tashabbuskorlik (Proaktivlik)

Tashabbuskorlik — bu ijtimoiy xulq-atvorni ijobiy yo'naltirishga qaratilgan strategiya bo'lib, odamlarni harakatga keltirish, ularga yangi fikrlar va g'oyalar bilan ta'sir o'tkazishni o'z ichiga oladi. Bunday strategiya muayyan ijtimoiy vaziyatlarda samarali boshqaruvni ta'minlaydi.

Misol: Tashkilotlarda yangi loyihalarni ilgari surish, yangi fikrlarni kiritish va odamlarni hamkorlikka jalb qilish.

Empatiya Va Quruvchi Munosabatlar

Empatiya — bu boshqalar his-tuyg'ularini tushunish va ularga nisbatan to'g'ri munosabatda bo'lishdir. Quruvchi munosabatlar esa ijobiy, qo'llab-quvvatlovchi va samarali aloqalar yaratishni anglatadi. Bu strategiya ijtimoiy muhitda tinchlikni saqlashga va odamlar o'rtasida ishonchni kuchaytirishga yordam beradi.

Misol: Jamoada muvaffaqiyatsizliklardan so'ng qo'llab-quvvatlash va muammolarni hal qilish uchun birgalikda ishlash.

Konfliktni Hal Etish

Konfliktni hal etish — ijtimoiy xulq-atvorni boshqarishda eng muhim strategiyalardan biridir. Konfliktlar odatda insonlarning turli nuqtai nazarlari, manfaatlari yoki resurslarga bo'lgan ehtiyojlari o'rtasida yuzaga keladi. Konfliktni hal etishning turli usullari mavjud: muzokara, vositachilik, qarorlar qabul qilish va boshqalar.

Misol: Tashkilotlarda xodimlar o'rtasida yuzaga kelgan nizolarni muzokara orqali hal qilish.

Kooperatsiya Va Hamkorlik

Kooperatsiya va hamkorlik, odamlar va guruhlar o'rtasida umumiy maqsadlarga erishish uchun birgalikda ishlashni anglatadi. Bu strategiya jamoalarda yaxshiroq natijalarga erishish uchun muhimdir, chunki resurslar va imkoniyatlar birlashtirilgan holda samarali foydalanish imkoniyatini yaratadi.

Misol: Boshqa tashkilotlar bilan hamkorlik qilish va umumiy loyihalar yaratish.

Ijtimoiy Xulq-Atvori Strategiyalarining Foydalari

- **Jamoaviy birlashish:** Yaxshi strategiyalar jamoaning birlashishini va o'zaro yordamni oshiradi.

- **Ko'proq muvaffaqiyat:** Ijobiy ijtimoiy xulq-atvori strategiyalari o'zaro ishonch va hurmatni oshiradi, bu esa tashkilot va jamiyatda muvaffaqiyatga olib keladi.

- **Krisislarga qarshi chidamlilik:** Konfliktlar va krizislarni samarali hal qilish ijtimoiy tizimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

- **Axloqiy rivojlanish:** Strategiyalar orqali odamlar o'zlarining axloqiy va ijtimoiy mas'uliyatlarini anglab etadilar, bu esa jamiyatda yaxshilanishlarga olib keladi.

Xulosa

Umumiy tahlil: Oilalarning og'ir kasalliklar yoki o'lim bilan bog'liq hissiy va ijtimoiy xulq-atvori strategiyalari haqida umumiy xulosa.

Qarorlar va maslahatlar: Oilalarga qo'llaniladigan psixologik va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning ahamiyati haqida tavsiyalar.

Bu maqolani tayyorlashda mavzuni kengaytirish va batafsil tahlil qilish mumkin. Yuzaga keladigan muammolarni, ijtimoiy kontekstni va oilaning hissiy holatini keng qamrovli ravishda o'rganish maqola uchun juda muhim bo'ladi.

REFERENCES

1. Ushbu maqola shaxsiy fikrlar asosida yozilgan 2025